جهان‌نما

آغاز کنفرانس سالانه امنیتی مونیخ در آلمان

خاورمیانه، دستور کار اصلی!

در حالی که رهبران و دیپلمات‌های جهان از روز گذشته (جمعه) به منظور شرکت در اجلاس موسوم به کنفرانس امنیتی مونیخ و مشهور به داووسِ امنیت و مسائل سیاست خارجی در این شهر آلمان گردهم می‌آیند، از جمله نگرانی‌های ژئوپلتیکی فوری آنها، جنگ‌های لیبی و یمن، تنش‌ها در خاورمیانه و حتی سرکوب‌گری هند در کشمیر هستند. به نقل از الجزیره، ۳۵ تن از سران دولت‌ها جزو لیست بیش از ۵۰۰ نفره سیاستمداران، مقام‌ها و جاسوس‌هایی هستند که قرار است در این اجلاس سه روزه شرکت داشته باشند. این اجلاس از روز گذشته (جمعه) آغاز شده و روز یکشنبه پایان می‌یابد. مایک پامپئو وزیر امور خارجه آمریکا به همراه امانوئل ماکرون، رییس جمهور فرانسه، ینس استولتنبرگ، دبیر کل ناتو، ولودیمیر زلنسکی، رییس جمهور اوکراین و وزرای امور خارجه روسیه، ایران و هند همگی انتظار شرکت‌شان در این اجلاس است. به گفته سازمان دهنده‌های اجلاس امسال تم کلی این اجلاس بدون غرب است. این موضوع به تداوم ناخرسندی درباره هویت و هدف غرب اشاره می‌کند. این اسم بازتابی از شکاف فزاینده در روابط ترانس آتلانتیک و نظم بعد از جنگ جهانی دوم همزمان با تلاش‌های دونالد ترامپ رییس جمهور آمریکا در دورتر ساختن کشورش از اروپا است. موضوع امنیت مشترک در اروپا نیز یک مساله با اهمیت فزاینده است. این قاره بعد از بریگزیت و همزمان با رشد جنبش‌های ملی‌گرا و غیر لیبرال دچار چند دستگی شده است. سازمان‌دهندگان کنفرانس از شرکت‌کننده‌ها خواسته‌اند که بررسی کنند آیا جهان و خود غرب در حال کمتر غربی‌شدن است یا خیر و این که با کمرنگ شدن نقش و نفوذ قدرت‌های غربی، امنیت جهانی چه‌طور شکل خواهد گرفت.

در گزارش امنیتی امسال مونیخ که قبل از کنفرانس منتشر شد آمده است: در دهه‌های گذشته پاسخ به این سوال که چه چیزی غرب را کنار هم نگه داشته است مستقیم و صریح بود. تعهد به لیبرال، دموکراسی و حقوق بشر، به اقتصاد مبتنی بر بازار و به همکاری بین‌المللی در نهادهای بین‌المللی امروز بار دیگر معنای غرب هر چه بیشتر به چالش کشیده می‌شود.

آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان در اجلاس سال گذشته مونیخ با معاون رییس جمهور آلمان بر سر مساله توافق هسته‌ای ایران نزاع پیدا کرد، اما امسال او در این اجلاس حضور ندارد و به جایش هایکوماس وزیر خارجه آلمان به نمایندگی از کشورش حضور دارد کسی که احتمالا به دنبال ایفای نقش بیشتر به عنوان تسهیل کننده فرآیند صلح لیبی خواهد بود. همچنین موضوع ایران هم احتمالا در اجلاس امنیتی مونیخ امسال به ویژه بعد از شهادت سردار قاسم سلیمانی در ژانویه در بغداد یک موضوع محوری است. کره شمالی همچنان به توسعه برنامه‌های تسلیحاتی و هسته‌ای خود ادامه می‌دهد و این مساله هم یک اولویت مهم کانگ کیونگ‌وا، وزیر امور خارجه کره جنوبی در سفر به مونیخ است. سازمان‌دهنده‌های اجلاس امنیتی مونیخ اواخر ژانویه گفتند کره شمالی برای نخستین‌بار معاون وزیر خارجه خود را به عنوان نماینده‌اش به مونیخ می‌فرستد، اما رسانه‌های کره جنوبی گزارش کردند که شرکت وی به دلیل تدابیر مقابله با شیوع ویروس کرونا لغو شده است.

گزارش مربوط به این کنفرانس همچنین در گسترش نفوذ روسیه در حوزه‌های خاورمیانه، آفریقا و آمریکای جنوبی و همچنین افزایش ارتباطات کشورها با پکن در حوزه‌های نظامی و تجاری برجسته شده است. در این سند به مساله افزایش جسارت نظامی چین در دریای چین جنوبی و برتری فزاینده این کشور در حوزه‌های تکنولوژی‌های نوظهور همچون هوش مصنوعی، رایانش کوآنتومی و نسل پنجم شبکه‌های تلفن همراه اشاره شده است. این مسائل نشانه تغییر موازنه قدرت جهانی و دورتر شدن این موازنه به تدریج از قدرت‌های غربی است.

گزارش «توسعه ایرانی» از ابعاد آتش‌بس طالبان با آمریکا و آینده مذاکرات

صلح شکننده!

فرشاد گلزاری

بدون تردید افغانستان یکی از نقاطی است که نه تنها برای خبرنگاران بلکه برای بسیاری از مردمان سراسر دنیا، جغرافیای ناشناخته به حساب می‌آید. زمانی که اسم این کشور در اروپا و بسیاری از کشورهای عربی می‌آید بدون درنگ اولین فضایی که در ذهن آنها تداعی می‌شود طالبان و به دنبال آن انفجار، انتحار، جنگ و خونریزی است. درست است که جغرافیای افغانستان بر اساس آمارها و مستندات موجود، خطرناکترین نقطه برای خبرنگاران به حساب می‌آید اما اگر کسی بخواهد در مورد این کشور از حیث سیاسی، امنیتی، فرهنگی و اجتماعی تحقیق کند بدون تردید نه تنها آلودهٔ آن می‌شود بلکه دل کندن از اخبار این کشور و کنکاش در مورد آن تقریباً ناممکن است. سرزمینی که از چنگیزِ مغول گرفته تا لشگر چهلم ارتش سرخ شوروی در باتلاق آن گیر افتادند و پس از آن هم ارتش آمریکا از ۲۰۰۱ تا به امروز درگیر مسائل نظامی و امنیتی است و ایالات متحده را هم با هزینه‌های چند صد میلیارد دلاری درگیر کرده است. این گفته‌ها در مدح و تمجید افغانستان نیست، بلکه واقعیت‌های سیاسی و میدانی موجودی است که بسیار تلخ و زننده در ذهن ما جای گرفته و هر روز هم اخبار آن توسط خبرگزاری‌های جهان منعکس می‌شود. اینکه چرا تمام کشورهای غربی و اروپایی تا به این حد برای اخبار افغانستان ارزش قائل هستند و آنها را مهم می‌شمارند، هیچ دلیلی ندارد جز اینکه آنها به واسطه عضویت در ناتو اقدام به اعزام سربازان خود به این کشور کرده‌اند و تاکنون همپای آمریکایی‌ها در خاک افغانستان حضور دارند. آنها در طول ۱۸ سال و نیمِ اخیر بارها تا آخرِ خطِ صلح با طالبان پیش رفته‌اند، اما کمی بعد شاهد آن بودیم که با شلیک یک گلوله یا یک انفجار از پیش تعریف نشده همه چیز نقش بر آب شده و تمام امیدها به بن‌بست رسیده است.

ترامپ و حساب ویژه‌اش روی افغانستان

اخیراً شاهد آن بودیم که رئیس جمهوری آمریکا همانند گذشته در مورد مذاکره با طالبان بسیار امیدوارانه سخن گفته و حتی معتقد است که ظرف دو هفته آینده تکلیف آنها با طالبان یکسره می‌شود. دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا در مصاحبه‌ای با رادیو آی هرت اظهار کرده که ما (آمریکا) برای آنکه با طالبان در افغانستان به یک توافق صلح دست یابد در موقعیت بسیار حساس و البته خوبی قرار داریم و من فکر می‌کنم ما به چنین توافقی بسیار نزدیک هستیم. ترامپ در ادامه سخنان خود اظهار کرد من فکر می‌کنم شانس خوبی وجود دارد برای آنکه ما به زودی چنین توافقی داشته باشیم. ما در دو هفته آینده این موضوع را می‌فهمیم؛ البته این صحبت‌ها به این معنی نیست که ما به زودی قرار است توافق صلح را اعلام کنیم، اما در دو هفته آینده ما این موضوع را خواهیم فهمید!

واقعیت این است که هسته تندروی طالبان همچنان در حال ملامت تیم مذاکره‌کننده و بسیاری از رهبران سطح بالای این جریان هستند که پای میز مذاکره با آمریکا نشسته‌اند

این اظهارات دونالد ترامپ در حالی مطرح شد که «مایک پامپئو»، وزیر امور خارجه آمریکا در مسیر عزیمت به کنفرانس امنیتی مونیخ که در آنجا قرار است با اشرف غنی رئیس جمهور افغانستان دیدار کند، اعلام کرده که در دو روز گذشته (پنجشنبه و جمعه) مذاکرات صلح افغانستان پیشرفت داشته است. ما امیدوار هستیم بتوانیم به جایی برسیم که شاهد کاهش چشمگیر خشونت‌ها، نه فقط روی یک تکه کاغذ بلکه به صورت عملی آن باشیم و شاهد قابلیت کاهش کاملاً جدی خشونت‌ها در افغانستان باشیم. اگر ما بتوانیم به آنجا برسیم می‌توانیم این موضع را برای مدتی حفظ کنیم و در ادامه خواهیم توانست بحث‌های جدی و واقعی را با نشستن همه افغان‌ها در پای میز مذاکره و یافتن یک آشتی واقعی و مسیر حرکت به جلو انجام دهیم.

تا به اینجا اگر نگاهی به سخنان پمپئو و ترامپ بیندازیم می‌بینیم که هر دو نفر هیچ داده مشخص و ثابتی در مورد آتش‌بس با طالبان ارائه نکردند و تنها حرف از امید و آرزوهایی است که مشخص نیست مبنای آن در کجا قرار دارد. اینکه تمام داده‌های آمریکا و مقامات این کشور بر اساس مذاکراتی است که در دوحه میان نمایندگان طالبان و ایالات متحده برقرار است، یک شوخی سیاسی با داده‌های بسیار ضعیف است؛ چرا که اساساً بیش از نیمی از کارشناسان و حتی دنبال کنندگان اخبار افغانستان و مذاکرات صلح این کشور نمی‌دانند که طالبان فارغ از کادر رهبری‌اش از شاخه نظامی و شاخه سیاسی تشکیل شده است. درست است که هر دو شاخه در هماهنگی با یکدیگر عمل می‌کنند، اما واقعیت این است که هسته تندروی طالبان همچنان در حال ملامت تیم مذاکره‌کننده و بسیاری از رهبران سطح بالای این جریان هستند که پای میز مذاکره با آمریکا نشسته‌اند. از این منظر ما شاهد بودیم که در دور قبل همه‌چیز برای امضای توافق میان دو طرف مهیا و فراهم بود، اما عملیات طالبان که به کشته‌شدن یک نظامی آمریکا منجر شد، همه‌چیز را به هم ریخت و تا هفته‌های متعدد شاهد عملیات‌های گوناگون طالبان بودیم. به همین جهت است که می‌گوییم خوش‌بینی مقامات ایالات متحده آن هم در بازه‌ای که بیش از نیمی از خاک افغانستان در دست طالبان است، تا حدودی خوش‌بینی به حساب می‌آید، نه واقعیت سیاسی و میدانی.

برای درک این موضوع کافیست به خبری که روز گذشته (جمعه) توسط رویترز منتشر شد نگاه کنیم. در این خبر آمده که وزارت دفاع افغانستان اعلام کرد نظامیان این کشور شامگاه پنج‌شنبه طی حمله‌ای هوایی، یکی از فرماندهان عالی‌رتبه طالبان در ولایت بلخ را کشته‌اند. بر اساس معلومات و مستندات موجود، «مولوی سردار محمد»، از اعضای بلندپایه کمیسیون

هجمه بر شاخه‌های طالبان در افغانستان و مرز مشترک با پاکستان تا حد زیادی افزایش پیدا کرده و این دقیقاً همان مولفه‌ای است که باعث می‌شود نگاه‌ها به صلح در افغانستان با شک و تردید جدی همراه باشد

نظامی طالبان، به همراه هشت نفر دیگر از اعضای طالبان کشته شدند. همین یک خبر کوتاه به خوبی نشان می‌دهد که نه تنها صلح و آتش‌بس در افغانستان و میان آمریکا و طالبان بسیار شکننده است، بلکه به هیچ وجه نمی‌توان گفت که هستهٔ تندروی طالبان دست از کار برداشته و منتظر صلح با آمریکایی‌هاست!

تقریر خشونت، از رویا تا واقعیت!

واقعیت این است که تحولات افغانستان در حوزه میدانی، تا حدود زیادی با تحولات پاکستان ارتباط تنگاتنگ دارد. شامگاه چهارشنبه گذشته منابع خبری افغانستان گزارش دادند که «شهریار محسود»، یکی از رهبران ارشد طالبان پاکستان و نفر سوم این تشکیلات تروریستی بر اثر انفجار یک بمب کنار جاده‌ای در ولایت کُنر افغانستان واقع در شرق این کشور کشته شده است. این خبر دقیقاً نشان می‌دهد که هجمه بر شاخه‌های طالبان در افغانستان و مرز مشترک با پاکستان تا حد زیادی افزایش پیدا کرده و این دقیقاً همان مولفه‌ای است که باعث می‌شود نگاه‌ها به صلح در افغانستان با شک و تردید جدی همراه باشد. این در حالیست که دولت وحدت ملی افغانستان اخیراً اعلام کرده که کابل از آتش‌بس دوهفته‌ای طالبان و آمریکا استقبال می‌کند و این موضوع دقیقاً می‌تواند زیربنای صلح پایدار باشد. به هر ترتیب مساله اصلی در این میان عدم هماهنگی میان جبهه‌های میدانی طالبان با تیم مذاکره‌کننده این جریان در دوحه است که البته تا حد زیادی پاکستان هم در این میان دخیل در ماجرا خواهد بود.

خبر

رئیس حزب حاکم آلمان نامزد جانشین خود را معرفی می‌کند

یک نشریه آلمانی گزارش کرد، آنگرت کرامپ-کارنباوئر که تاکنون به عنوان نامزد جانشینی آنگلا مرکل برای صدر اعظمی بعدی این کشور تلقی می شد و اخیرا به دلیل اختلافات در داخل حزبش از نامزدی برای این جانشینی کناره گرفت، اعلام کرده ۱۰ روز دیگر گزینه جانشین خود را معرفی می کند. به گزارش خبرگزاری رویترز، مجله آلمانی فوکوس در وبسایتش گزارش کرد، آنگرت کرامپ-کارنباوئر، وزیر دفاع آلمان و رهبر حزب اتحاد دموکرات مسیحی این کشور در تاریخ ۲۴ فوریه نامزد جایگزین خود به عنوان رهبر جدید این حزب متعلق به آنگلا مرکل صدر اعظم آلمان را معرفی خواهد کرد. این مجله آلمانی به نقل از مایکل کرتشمر، سر وزیر ایالت ساکسونی از حزب اتحاد دموکرات مسیحی نوشت که وی گفته است: او (کرامپ-کارنباوئر) در تاریخ ۱۴ فوریه نامزد پیشنهادی خود را به ما معرفی خواهد کرد. او در پاسخ به این که آیا قرار است یک پیشنهاد ویژه مطرح شود پاسخ داد: بله. کرامپ-کارنباوئر که از افراد نزدیک به مرکل صدر اعظم آلمان محسوب می شود چند روز پیش اعلام کرد دیگر نامزد صدر اعظمی بعدی کشورش و جانشینی مرکل در انتخابات فدرال سال آینده میلادی نخواهد بود.

خبر

اردوغان در اسلام آباد: معامله قرن، طرح اشغالگری است

رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه در سخنانی در پارلمان پاکستان تاکید کرد که معامله قرن دونالد ترامپ، طرح صلح نیست، بلکه طرح اشغالگری است. به گزارش اردو پوینت، وی این اظهارات را در جریان چهارمین سخنرانی خود در نشست مشترک پارلمان و سنا ایراد کرد. اردوغان قبلا هم تاکید کرده بود که معامله قرن صرفا یک توهم است که صلح و امنیت منطقه را تهدید می کند. اردوغان گفت که کشورش به حمایت از اسلام آباد در شرایط فشارهای سیاسی که در معرض آن قرار دارد، ادامه خواهد داد. رئیس جمهوری ترکیه همچنین تصریح کرد: ما از اسلام آباد در مبارزه‌اش با سازمانهای تروریستی و همچنین از اصول رایزنی و عدالت برای حل بحران اقلیم کشمیر حمایت خواهیم کرد. اردوغان تاکید کرد که اولویت‌های کشورش در تمامی مناطقی که شاهد تنش است، توقف خرابی، ظلم و خونریزی است. وی عنوان داشت: اقداماتی که اخیرا ما در خصوص ادلب اتخاذ کردیم، هدف آن ممانعت از مرگ چهار میلیون تن به خاطر بشکه‌های حامل مواد منفجره نظام سوریه است. رئیس جمهوری ترکیه در خصوص طرح صلح آمریکا موسوم به طرح معامله قرن گفت: معامله قرن طرح صلح نیست بلکه طرح اشغالگری به حساب می آید.

مسکو: هشدارهای لفظی، به بحران لیبی کمک نمی‌کند

وزارت خارجه روسیه اعلام کرد که اکتفا به هشدارهای لفظی و اقدامات یک جانبه، هیچ کمکی به حل و فصل بحران لیبی و پیشبرد آن نخواهد کرد. به گزارش روسیا الیوم، وزارت خارجه روسیه با صدور بیانیه‌ای در خصوص قطعنامه شورای امنیت مبنی بر حمایت از نتایج کنفرانس برلین درباره لیبی اعلام کرد، هیأت روسی از دادن رای امتناع ورزید؛ چرا که تدوین کنندگان این سند انگلیسی با ابتدایی ترین اصول مربوط به حل بحران لیبی مخالفت داشتند. وزارت خارجه روسیه همچنین اعلام کرد: ما می خواهیم یادآوری کنیم که پایبندی ما به احکام نهایی اجلاس برلین مشروط به این بود که این همکاری بعداً با لیبیایی ها هماهنگ شود. آنچه باعث ایجاد شک و تردید بیشتر می شود، اصرار مداوم در پیشبرد برنامه ها، بدون در نظر گرفتن نظرات لیبیایی هاست. وزارت خارجه روسیه تاکید کرد مسکو به همکاری با بازیگران اصلی لیبی برای دستیابی به آتش بس در نزدیکترین زمان ممکن ادامه می دهد.

درخواست رسمی ونزوئلا از لاهه برای تحقیق درباره جنایات ضدبشری آمریکا

ونزوئلا از دادستان دیوان کیفری بین المللی در لاهه خواست درباره مقام‌های آمریکایی به جرم جنایت علیه بشریت به سبب تحریم‌هایی که اعمال کرده‌اند تحقیقات انجام دهد. رویترز گزارش داد، این سند که کاراکاس در دادگاه لاهه علیه واشنگتن به عنوان دشمن خود ثبت کرده به صورت خودکار منجر به یک تحقیقات نشده و دیوان کیفری بین المللی به پرونده‌ها میان کشورها رسیدگی نمی کند. آمریکا، ونزوئلا نیز همچون ده‌ها کشور دیگر هدف تحریم قرار داده و در اقدامی مداخله جویانه خوآن گوآیدو، سیاستمدار مخالف نیکولاس مادورو، رییس جمهور ونزوئلا را به عنوان رهبر خود خوانده این کشور به رسمیت شناخته است. سپتامبر ۲۰۱۸ گروهی از کشورهای آمریکای لاتین به همراه کانادا از دادگاه کیفری بین المللی خواستند تا شروع به تحقیق درباره دولت ونزوئلا به اتهام ادعای جنایت علیه بشریت در خلال سرکوب مخالفان سیاسی کند، اما آن درخواست نیز هنوز در دست بررسی است.